

בהורא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית
גליון ז' - פרשת חזריע-החודש השפ"ב

הוקם לע"נ הגה"צ רבי משה בן רבי יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

נושאי השבוע ב"נהורא"

"בחושיך אור לי"

שואלן דורשין בחסידות: איך אפשר להרגיש "כאילו הוא יצא ממערים"

סדר ההשתלשלות

אש העבודה: סוד הארת ה'חלל הפנוי' עם 'קו' של אור אין סוף - על פי דרכי העבודה

חיים ביד הלשון

תנו רבנן מעשה: מעשה נורא שיצא מכוח דיבור אחד מיותר

ושאיפותיו, אזי כשהוא נמצא בשפל המצב ונוחל כשלון וירידה, הוא באמת לא-יוצ'ח, רחוק מאוד מן השלימות. אבל אם ההצלחה היא להיות דבוק אל השי"ת בשפלות בבחינת 'אין', להתבטל אליו בתכלית הביטול, ולהכיר שהוא בורא ומנהיג ואין אחר זולתו, אזי חוסר ההצלחה והמצב השפל - היא היא הצלחה הגדולה ביותר, כי באמת מרגישים את כוחו ומציאותו יתברך בעולם, ורואים בחוש שהוא האדון והשליט היחיד, ומבלעדי לא יוכל איש להרים ידו או רגלו, והצליחו להגיע לדרגה המרוממת ביותר.

'נתקשה משה במולד הלבנה'

כעת, כאשר אנו עומדים לקראת ר"ח ניסן, ואנו קוראים את 'פרשת החודש', יש לנו להתחבר להתחדשות הנפלאה שיש בתוך הביטול ובתוך הרגשת ה'אין'.

משה רבינו היה עומד ותמה על הדבר הזה, 'נתקשה משה במולד הלבנה', למה ישראל שנמשלו ללבנה יש להם עליות וירידות ללא הפסק, כדוגמת הלבנה שיש בה מיעוט ועליה. אך הקב"ה אמר לו: 'כזה ראה וקדש'. אילו לא היתה הלבנה מתמעטת בכל חודש, לא היתה לה מהיכן לידע שכל אורה בא מהשמש, אך כיון שמתמעטת - פוגשת היא את השמש המאירה לה את אורה, להורות שאין לה מעצמה מאומה - 'לית לה מגרמה כלום'.

הלבנה מתמעטת עוד ועוד, עד שלא נשאר ממנה כלום, ודוקא אז - כשמגיעה למצב של חדלון מוחלט - חל בה נקודת המולד, ומחדשת נעוריה להוסיף יותר ויותר.

הקב"ה פונה למשה רבינו ושואל אותו: רצונך שעבודת ה' תקרב את ישראל או תרחיק את ישראל, אם רצונך לקדש את עבודתם - אזי 'כזה ראה וקדש', רק בדרך של עליות וירידות.

'החודש הזה - ראש חדשים'

'פרשת החודש' נאמרה 'סמוך לשקיעת החמה' (רש"י שמות יב, ב), כאשר אור השמש הולך וקטן, הוא שוקע ומחשיך, ודוקא אז מגיע אור ההתחדשות, ודוקא אז יכולים להתחבר עם הקב"ה ולדעת שהכל מאיתו יתברך.

חודש ניסן הוא זמן של התחדשות, החודש הראשון בשנה - ראשון הוא לכם לחדשי השנה. החודש כולו יש בו קדושת ר"ח כמובא מהחידושי הר"ם 'החודש הזה לכם ראש חדשים' - החודש כולו הוא ראש חודש, ולאחר שמקדשים היטב את ר"ח ניסן הוא היום הנשגב שנטל עשר עטרות, וטובעים בתוך יום ההתבטלות, בתוך נקודת ה'אין', ומרגישים את ההעדר העצמי ואת חוסר היכולת לעשות כלום, ניתן להגיע ליום ט"ו של החודש, הוא חג הפסח, ולעבוד את ה' יתברך גם כשאנו בתכלית השלימות.

בשבת זו קוראים בתורה את 'פרשת החודש' ונמשך עלינו קדושת ראש חודש, קדושת ההתבטלות, ההכרה ב'אין' שלנו, ששם נקודת החיבור שמפגיש אותנו עם הבורא. כך נדע להעריך יותר את הנפילות ונדע להתנהל נכון במצב של ירידה, ואז, לאחר שנפגשים עם ה'אין', ניתן להצליח ולהגיע להישגים, וזה לא יפריע לנו להכיר באפסיותנו, נישאר תמיד תלויים בידי הנאמנות של אבינו שבשמים.

מעובד על פי 'אש המועדים' - ארבע פרשיות

נמשלו ישראל לירח

ואכן נמשלו ישראל לירח, מה ירח זה מתמעט כשהוא בשיא זוהרו והופך לנקודה אפסית ובלתי נראית, אף כנסת ישראל מתמעטים כשהם במלא תוקפם. אבל אומות העולם מונים לפי השמש, כי השמש תקפה לעולם ואינה מתמעטת ממידתה כלום.

יש בזה עומק נפלא. הלבנה אין לה אור מעצמה, כל אורה היא מקבלת מהשמש המאיר כנגדה. וכיצד אנו יודעים זאת? על ידי שהלבנה מתמלאת ומתמעטת, מתקטנת ומתגדלת, וכיון שהוא דבר תמוה מתחילים לחקור את פשר הדברים עד שמגלים שהלבנה מתרחקת ומתקרבת אל השמש, ולפי נטייתה כלפי השמש כך מתגדלת או מתמעטת אורה.

אילו היתה הלבנה עומדת תמיד על מקום אחד, בלי תנודות ותזוזות, ורואים אותה תמיד כשהיא מלאה אור בלי שום פגם וחסרון, היה נדמה שיש שני מאורות, המאור הגדול - השמש, והמאור הקטן - הלבנה, כאילו יש לשניהם אור מעצמם. ואם היה מגיע חוקר ומוזיע שהלבנה אין לה כלל אור מעצמה, וכל מה שאנו רואים אותה מאירה הוא רק מהשמש שמאיר בה ממרחק עצום של רבבות אלפי קילומטרים, היינו מביטים עליו כאדם מוזר, כי כיצד יתכן דבר כזה, והרי זה כאחד שמגיע ומגלה שהשמש אין לו אור מעצמו, וכל אורו בא רק מחמת כוכב אחר הנמצא במרחק של רבבות פרסאות.

גם אם היה מוכיח לנו בהוכחות גמורות שכך היא האמת שהלבנה אין לה כלל אור מעצמה, היינו מקבלים את דבריו בידיעה בעלמא, בלי להרגיש בלבנו שכך היא האמת, שהרי בפועל אנו רואים את הלבנה כשהיא מאירה, וצריך לעשות מחקר שלם כדי להוכיח שאין לה אור מחמת עצמה.

אך כיון שהלבנה מתמלאת ונחסרת כל חודש, אין צורך לגלות מחקרים אלא רואים ממש שאין לה אור מחמת עצמה וכל אורה מגיע אליה מהשמש. לא צריך הוכחות ופלפולים, אלא כל הרואה ירגיש מיד שזוהי האמת המוחלטת.

חוסר ההצלחה - ההצלחה הגדולה ביותר

על כן נתקדש 'ראש חודש' שהוא נקודת הראשית של החודש, כי מן הראוי היה לחגוג את שמחת החודש בחמשה עשר לחודש, כאשר הלבנה נמצאת בשיא תוקפה, סיהרא באשלמותא. משלמת לממיר בלי שום פגם וחסרון, אבל דוקא אז היא בשיא חסרונה, היא מרוחקת ביותר ממקור אורה.

ולכן דוקא בנקודת המולד, כשהלבנה נמצאת בחידושה ואינה אלא נקודה קטנה ובלתי מורגשת, באותה שעה היא נתפסת ביחוד השלם עם השמש, 'שחורה אני - ונאוה', קדרותה וחשכותה מעידים בה כי אינה כלום, ודוקא אז היא נגדלת בשיא שלימותה.

הדביקות הגדולה ביותר של האדם עם קונו, הוא דוקא בשעה שהוא חשוך ואפל, אין בו שום רגש דקדושה, אינו מרגיש משיכה לתורה ולתפילה, לבו מר עליו ונפשו קדורנית, ואז מגיע להכרה שאינו מסוגל כלום ואינו יכול כלום, יש כח אחד ויחיד בעולם שעשה וועשה ויעשה, ומבלעדי אין כלום. אילו היתה הצלחתו של האדם תלויה בכך שהוא מצליח לעמוד ביעדיו, ללמוד כך וכך ולהתפלל כך וכך, כפי תכניתו

נהורא מערייא

"שבת החודש" - קדישת ההתבטלות

דוקא בעומק האפילה נולד החיבור העמוק ביותר להשי"ת, ומשם מוסיפים להאיר גם כשאנו בן מצליחים ומתעלים

אחת מתעלומות החיים הרוחניים היא הירידות והעליות הרבות הנקודות אותנו. והעיד אחד הצדיקים כי החכמה והפיקחות הגדושת לעבודת ה' - 'בתחבולות תעשה לך מלחמה' - אינם כדי להתעלות במדינות העבודה כאשר הלב פתוח, אלא כדי לדעת כיצד להתעלות במצב של ירידה שתופס אותנו במרבית תקופות החיים.

הספרים הקדושים מוכיחים כי כשם שיש עבודה בשעת עליה, כך יש עבודה בשעת נפילה. ולא זו בלבד, אלא בעת ירידה ניתן להרוויח - במידה מסוימת - אף יותר מהעליה.

כאשר הלב סתום ולא מרגישים קירבת אלקים, אין חשק להתפלל ולא כח ללמוד, ברגעים יקרים אלו יכולים להרויח הרבה מאוד, כי באותה שעה פוגש האדם את אפסיותו, הוא מרגיש את ה' קרוב מאוד - לא על ידי כוחותיו והצלחותיו אלא על ידי נפילותיו וירידותיו.

מתי פוגשים את ה'?

כאשר אנו מצליחים ומתעלים בעבודת הבורא או בכל תחום אחר, אנו מרגישים צדיקים וחסידים, ורואים את עצמינו מוכשרים ומוצלחים. ברור לנו ללא ספק שהכל מן השמים, ובכל זאת מתנגנת בקרבינו מחשבה 'אני הצלחתי - ומישהו אחר לא'.

אך כאשר נתקלים בכשלון ונמצאים במצב של ירידה, מנסים להצליח בכל הכוח ושום דבר לא זז, הכל מתהפך נגד רצוננו, ברגעים אלה מוצאים את עצמינו עם תחושת האפסיות, מגלים שכל מה שהצלחנו עד כה אינו משום כישרון או מיומנות, אלא רק בגלל שהשי"ת רצה שיהיה כך, וכאשר השי"ת מפסיק רגע אחד את הרצון הזה, מיד מוצאים את עצמינו במצב של חילולן וחוסר אונים.

כאן תופס האדם את קירבת ה' כפי שלא חש מעודו. כגמול עלי אמו. הוא קולט שאינו יכול כלום ואינו מסוגל להרים אצבע קטנה מבלעדי ית'.

אין להסיק מכך כי הנפילה וחוסר ההצלחה היא היעד המבוקש, ואילו ההצלחה היא רק כעין 'בדיעבד', אלא אדרבה, כאשר אחר כך מתנער מעפרו וחוזר להצליח, הרי זה הצלחה אחרת לגמרי. עד עכשיו היה מאמין בידיעה חיצונית שהכל הוא אלוקותו ית', אבל עכשיו הוא 'מרגיש' באמונה חושית כיצד השי"ת נמצא עמו, הוא מכיר היטב שההצלחה איננה שלו, אלא 'בידך כח וגבורה ובידך לגדל ולחזק לכל', ולכן גם כשנכשל אח"כ אינו נשבר כ"כ, כי יודע שלא 'הוא' נכשל, אלא השי"ת הפסיק את ההצלחה, "כי אלקים שופט, זה ישפיל וזה ירים" (תהלים עה, ח).

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'אגלי טל' וממשפיעי "אש החסידות"

חיים ביד הלשון

שעמדה על סף חדרו, ואמר לה:

'תהיי נא פיקחת, ואל תעשי כמעשה חמותי, כך תזכי להוביל את בתך לחופה, עם חתן זה שבא עמה בקשרי שידוכין, בשמחה ובטוב לבב.'

'בוודאי, רבי קדוש!' - שינתה האישה את דעתה על אתר - 'אעשה כדבר הרבי, ואוביל את בתי לחופה עם חתן זה.'

ונכדו של הצדיק, בספרו 'נפלאות התפארת שלמה', לאחר שמסיים לספר מעשה נורא זה, מוסיף ואומר כדברים האלה:

"הנהגה על מעשה הנוראה הזאת, שחתונתו היתה על ידי 'מעבירין את המת מלפני הכלה', שמענו כי היה בזה ענין גדול ומלחמה גדולה, לאשר הוא היה מנוטרי ברית הקדוש, ועל ידי זה זכה למדרגותיו ונפלאותיו, ובכיוון עשה לו הבעל-דבר דבר נורא כזה, אשר אולי על ידי זה תתבטל חופתו ומצוותו, אולי יבוא על ידי זה למיעוט קדושתו ח"ו. אבל השומר נפשות חסידיו, למען יחלצון ידידי, ולא יכשלו מועדיו, ומטהר חוסי, שמר גם נפשו וטהרת חופתו, ונעשה על פי דין תורה".

הרבה יש ללמוד מסיפור נורא זה, וביותר על הזהירות בכל מוצא פיו של האדם, כי ברית כרותה לשפתיים, ו'מות וחיים ביד הלשון'.

הדיבור הוא כוחו של האדם, כמו שנאמר בבריאתו 'ויהי האדם לנפש חיה' ותירגמו אונקלוס 'לרוח ממלא'. הדיבור מחבר בין אנשים, בין נפשות. כשמשוחחים זה עם זה הולכים ונקשרים, הולכים ומכירים זה את זה. הדיבור מחבר בינינו לבין הקודש, משוחחים עם התורה, עם ריבוננו של עולם. 'מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי', 'לפני ה' ישפוך שיחו'. 'והגדת לבנך' 'ודיברת בס' לדבר בדברי תורה, לדבר בדברי קדושה, כך יוצרים את הקשר בינינו לבין הקודש. עיקר הקשר נוצר על ידי השיחה, הפה מחבר בין אנשים בין עולם רוחני לעולם גשמי, הפה מחבר בין המחשבות הנסגרות הנעלמות שנמצאות בתוכנו לבין העולם הנגלה. לכן החמירה התורה כל כך בפרשיות תזריע-מצורע בעונשו של מי שמדבר לשון הרע. מי שמתמשש בכח הדיבור בצורה הפוכה ובמקום לחבר ולקשר הוא משתמש בו על מנת להפריד לבבות, מובל אל מחוץ למחנה.

במצרים היה הדיבור בגלות, כמבואר בספרי הקודש, ואולם בצאת ישראל ממצרים נגאל הדיבור, וזכו לחג ה'פסח' שהוא רומז ל'פה-סח', ולמצות 'והגדת לבנך', להמשיך את חסדי ה' בכל שנה ושנה על ידי כח הדיבור, כי 'מידה טובה מרובה ממידת פורענות', ובוודאי ניתן להמשיך על ידי דיבורים טובים השפעות טובות ואך טוב לישראל.

לרגל הילולת הרה"ק בעל 'תפארת שלמה' ז"ע - ער"ח ניסן

כי לפי ראות עיניה, אין החתן ראוי מספיק לבתה החשובה, כלילת המעלות.

ניסה בעלה ר' שמואל לדבר על ליבה, שתשנה את דעתה, אך ללא הועיל. שלח אליה אפוא את אחיה ואת קרוביה, את חברותיה ואת מכרותיה, כולם השתדלו אף הפצירו, ועדיין לא נשאו דבריהם פרי.

ומרוב כעסה ומרירותה הפטירה ואמרה להם, כי אם תלך בתה לחופה עם חתן זה, בוחרת היא, שלא לראות זאת במו עיניה.

ואולם, לאחר זמן ממושך ואחרי השתדלויות נוספות התרצתה המחוננת לקיים את הנישואין, ומיד הגבילו זמן והחלו בהכנה דרבה. כשהחתן, העילוי המופלא רום המעלה, מנצל את הזמן להרבות בעסק התורה מתוך התעלות עצומה וזיכוך המידות, טרם יבנה ביתו הנאמן בישראל.

בבוקרו של יום החתונה הגיעו ההכנות לקראת סיומן, והחתן, הוריו, וכל בני המשפחה, עלו בלבבות הומים ונרגשים על העגלות שעשו את דרכם אל העיירה הסמוכה, קארזילוב.

משעמדו בשערי העיר, נעצרו והמתינו לקהל, שהיה אמור לבוא בהמוניו להקביל את פני החתן ולשמחו בשירה ובריקודים, כנהוג מקדמת דנא. אלא שאיש לא הגיע. לאחר שארכה המתנתם עד בוש, שיערו בנפשם כי כנראה אירעה טעות בקביעת השעה לקבלת הפנים, ומשכך אין טעם להמתין לחינם, והם נכנסו אל תוך העיירה.

אולם מיד עם כניסתם לרחובות העיירה, הרגישו במתיחות האופפת את אווירה. מכל עבר נחפזו יהודים בדרכם לבית הכנסת, כשעל פניהם ניכר לחץ קודר ודאגה רבה. הלכו וביררו והוכו בתדהמה.

המחוננת, אשת רבי שמואל, איבדה בשעה האחרונה את הכרתה, ומצבה ככי רע.

הכל נתכנסו לעורר רחמי שמים באמירת פרקי תהלים, אלא שבתוך כדי כך עברה מפה לאוזן השמועה המרה על פטירת המחוננת, שעות ספורות לפני העמדת החופה לבתה. הטרגדיה הייתה מזעזעת, והסעירה בשעתה את כל יהדות פולין.

על פי דין 'מעבירין את המת לפני הכלה' (כתובות יז, א), נקצבו ובאו כל בני העיירה, בלבבות שבורים, למסע הלוויה, ביניהם התהלכו כל האורחים שבאו לחגוג את החתונה, ונהפך לאבל מחולם.

מששבו מסתימת הגולל העמידו את החופה, מבלי שתזכה אם הכלה להובילה, כדבר השגגה שיצאה מפיה בעת סירובה לשידוך...

משסיים רבי שלמה את סיפורו, פנה לאותה אישה

בימים ההם, כשבת הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדאמסק - בעל 'תפארת שלמה', על כס הנהגתו בקודש, בא לפניו אחד החסידים ותינה בבכי את עצרו בפניו, כי זה לאחרונה בא בנו בקשרי שידוכין למזל טוב עם כלה חשובה, צנועה וחסודה, אלא שהמחוננת, אם הכלה, התחרטה והיא מסרבת לשידוך בכל תוקף.

משראה רבי שלמה בצערו שלזה, הורה לקרוא לאותה מחוננת סרבנית. ובבואה לפני המלך קרא רבי שלמה למחברתו הטהורה, הרבנית הצדקנית מרת גיטל ע"ה, וביקש ממנה לעמוד עם המחוננת על פתח החדר, כי כן היה דרכו בקודש של רבי שלמה, שהנשים שבאו להתברך מפה קדשו לא נכנסו החדרה, אלא עמדו על הסף.

שאלה רבי שלמה, על פשר סירובה לשידוך, וענתה האישה ואמרה:

- רבי קדוש! מה אעשה שהחתן לא מצא חן בעיני, ולדעתי אינו ראוי לשאת את בתי החשובה...

מששמע רבי שלמה כן, סיפר לה את אשר אירע ביום חתונתו.

וכך היה מעשה:

כשדברו בו נכבדות, ברבי שלמה, עלתה ההצעה הכבודה על שולחנם של הצדיק רבי הירשל מוואלשצאווא וזוגתו מרת פרומט - הורי רבי שלמה.

רבי שמואל (לפי גירסה אחרת: רבי יוסף), ותיק וחסיד וירא שמים מרבים, מחשובי החסידים בעיירה קארזילוב, זכה לגדל בת צנועה וחסודה, יראת ה' וחכמת לב, היא הצדקנית מרת גיטל. והנה זה באה לפרקה, וחשקה נפשו של ר' שמואל לקחת את העילוי המפורסם בסביבתו, לחתן עברה.

אבי רבי שלמה - ר' הירשל שחסידי היה, לא עשה מאומה בטרם הלך לשאול בעצת איש האלוקים, והוא פנה אל הרה"ק רבי ראובן מזאבנא, שבימים ההם שימש כרבה של וואלשצאווא, להתייעץ עמו בנידון.

רבי ראובן הכיר היטב את רבי שלמה מימי ילדותו, כאשר למד במחיצתו בבית המדרש שבעיר. קולו הערב והטהור של רבי שלמה, מימי ילדותו, עדיין היה מצלצל באזניו מאותן ערבי שבתות בהן היה הילד משורר לפניו את 'שיר השירים' בעלות המנחה, בקדושה ובטהרה. כפי הנראה הכיר רבי ראובן גם את רבי שמואל מקארזילוב אשר בגלילות עיר כהונתו, והוא המליץ בכל לבו לגמור את השידוך בכי טוב.

ואולם, כאשר ישבו ונדברו הצדדים להביא את השידוך לידי גמר, ולקבוע את זמן החתונה לטובה, אירעה מבוכה קשה. המחוננת מרת רייזל ע"ה, אם הכלה, אשת ר' שמואל מקארזילוב, סירבה בכל תוקף לקיום השידוך. היא טענה,

לאור הביקוש הגדול לחדש את גליונות "אש הפרשה" התחלנו להוציא לאור בע"ה מדי שבת בשבתו סידרה מחודשת עם מאמרים חדשים כאשר בכל שבוע יתלבן עינן בעבודת ה' בדרך החסידות עם מראי מקומות וחרבות

פרק כב

סוד הארת ה'חלל' הפנוי עם 'קו' של אור אין סוף - על פי דרכי העבודה

שערים לעבודת הבורא מתוך העמקה בספרי חסידות

אש העבודה

מאוצרותיו של מוה"ר יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א
ממשפיעי "אש החסידות"

יחוד כח הגבול והבלתי גבול

והנה תכלית הבריאה היא, שבתחילה היה הכל מלא רק 'אור אין סוף' שהיה ניכר בו רק כח ה'בלתי גבול', וסילק המאציל ית' את האור הבלתי גבול, ובכך נתגלה כח הגבול שהיה כמוס בתוך האור האין סוף, ועבודתינו לחזור ולהמשיך לעולם גם את הכח הבלתי גבול.

ולכאורה קשה, הרי אם יתגלה האור האלוקי הבלתי בעל גבול בתוך הגבול, יתבטל ית' כל הצמצום וההגבלה של הגבול, ויתבטלו העולמות. שהרי לסיבה זו נעשה הצמצום והחלל הפנוי משום שכל זמן שמאיר אור אין סוף בלתי בעל גבול, אין יכולת ל'גבול' להתקיים כמצאיות. וכיצד יכול אח"כ האור האין סוף לחזור ולהתפשט ולהתייחד עם העולמות בעלי הגבול בלי שיתבטלו ממצאיותם.

יש כאן חידוש היוצא מבית מדרשו של האריז"ל, שאכן לכתחילה לא היה שייך שה'גבול' יתקיים כמצאיות כשהוא עדיין מעורב עם ה'בלתי גבול', שהרי הגבול והבלתי גבול היו כאחדים ממש ולא היה יכולת להפריד ולחלק ביניהם. אך לאחר שנוצר ה'חלל פנוי', נעשה כאן שני דברים מחולקים ונפרדים, החלל הפנוי יצר את ההבדל, כאשר מחוץ לעיגול יש אור פשוט ומאוחד, בלתי גבול, ובפנים יש בחינת גבול.

מכאן ואילך מתחיל כביכול ב' מצאיות: האחת - האור האלוקי העצמי שאינו מושג והוא הנקרא 'קוב"ה', והשנית - האור האלוקי שיוצא למטה להתגלות ולשכון למטה הנקרא 'שכינה', ומהאור הזה נתהוו העולמות על ידי סדר ההשתלשלות.

לאחר שכח ה'גבול' כבר ניכר ועומד כמצאיות בפני עצמו, אזי אפילו אם יחזור ויאיר אור אין סוף בלתי בעל גבול, ימשיכו העולמות להתקיים, אלא שלא ישלטו בהם ההסתר, ויכירו כולם כי כל מצאיותם הוא מצאיות אלוקי ואין עוד מלבדו. ובזה תגדל מעלת הבריאה יותר ממה שהיתה כלולה תחילה במאצילה בביטול מוחלט.

בקיעת קו אור אין סוף

בתוך החלל הפנוי, מקום ההסתר, החושך והגבול, בקע 'קו' של אור אין סוף בעת מעמד התורה, שנבקעו הרקיעים העליונים ונגלה כבוד ה' שלמעלה מהשגה, באמצעות התורה שהוא גילוי אלוקי, אור בלתי בעל גבול, בתוך עולם הגבול - "אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו".

כאשר אור אלוקי שלמעלה מגבול בוקע ונכנס לתוך מקום הגבול, צריך הגבול להתבטל לגמרי. וכך הרגישו כלל ישראל בעת המעמד האדיר של מתן תורה אשר פרחו נשמתן, עד שהפצירו במשה (שמות כ, טז) 'ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות', וכן נאמר (דברים ה, כב-כג) 'ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת אם יוספים אנחנו לשמוע את קול ה' אלהינו עוד ומתנו, כי מי כל בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר בתוך האש כמונו ויחי'.

בכל זאת נשאר בקיעות בתוך הבריאה האפשרות להתחבר עם האור האלוקי שלמעלה מגבול ומידה על ידי התורה הקדושה, ועל ידי האמונה, שמאמינים בדבר שאין השכל המוגבל מכריח, אלא בדבר מופשט, מחמת שהנשמה - שהיא חלק אלוק ממעל ששורשה באין סוף ב"ה - מרגישה את המציאות הזאת, אע"פ שאין יכולה להסביר בדרך שכל והגיון את אמונתה.

מקורות הדברים: דברות שלמה פר' ויגש, תורה אור פר' נח, ליקוטי תורה שיר השירים, ועוד.

להתפלל מדי יום ביומו כמה וכמה שעות, עבודה קשה היא, יגיעת נפש ויגיעת בשר, אבל דווקא אותו כאב גדול, אותו מחסור, החלל הגדול שנפער בנפשו בשעה שהתפלל בביהמ"ד הקודם במהירות יתירה, זה מה שהגדיל אצלו את התשוקה, והעצימה את הצמאון הגדול להתפלל במתינות, עד שמתוך כך מסוגל הוא להתעלות בתפילה יותר מאנשים אחרים שלא פגשו את החלל הזה.

נשמת האדם דומה לחץ מקשת. ככל שהידים מושכות את החץ יותר כלפי מטה, כך יעלה ויפרוץ גבוה יותר בשעה שהידים יעזבו אותו ויהא משוחרר לנפשו. 'כחצים ביד גיבור - כן בני הנעורים'.

אי אפשר לתאר את גודל השמחה של עובד ה', כאשר יעלה השמימה לאחר אריכות שנותיו, והוא יוכל להשיכם 'פארטאגס' בלי שהגוף יעכב עליו, להגות כמה שעות קודם התפילה - בלי עייפות, להתפלל כמה וכמה שעות - בלי מחשבות זרות ובלתי שהגוף יבלבל אותו, אחר כך התיישב לסדר לימוד של חמש עשרה שעות רצופות מלאות תענוג.

האם ניתן להשוות 'גן עדן' כזה אילו לא היה האדם מתיישר ונאנק תחת שלטון הגוף בעוה"ז? הרי כל התענוג נובע רק מחמת שהיה חסר לו הדבר.

ומבואר בספרי החסידות כי הנשמה נאצלת ממקום גבוה ביותר - מפנימיות אדם קדמאה, שהוא בחינת ה'קו' של אור אין סוף הבוקע בתוך החלל, אבל על ידי הצער והכאב והמחבור והחלל שנעשה כאן בעולם, זוהי הנשמה להתעלות אחר כך לדרגות רמות ונשגבות יותר - עד לדרגת 'לאשתאבא בגופא דמלכא' בעצם עצמותו ית' שלמעלה מכל הגילויים השייכים להשגה.

לעיתים לבוא לאחר התגלות המשיח תכנס הנשמה שוב לתוך הגוף, וכך יהא נמשך שנים ארוכות, לא עשר שנים ולא מאה, גם לא אלפים אלפים, אלא זמן נצחי בלי סוף. מתוך גודל תענוג אין קץ, וכל התענוג נגרם רק משום שבעים שנותינו בהם התיישרנו תחת החומריות ותחת הגוף וכוחות היצר הרע.

אכן קשה לנו, קשה מאוד כאן בעוה"ז, אך כל זה שוה לנו, זוהי השקעה כדאית ביותר, וככל ששואפים יותר, ככל שמבקשים יותר, הגם שהכל נבלם ונעצר על ידי הגוף, אבל לכל הפחות אנו רוצים, אנו משתוקקים, אנו מקוים ומייחלים, והעיקר הוא הרצון, העיקר הוא החלל החסר שיש בקרבינו שעתיד להתמלאות בעולם הנצחי.

לעיתים לבוא נאמר 'מים שאין בהם חפץ', כי כאשר אין יצה"ד, אין תאוות, אין קנאה ותחרות, אין קשיים וצער, אזי יחד עם זה אין גם תענוג, אין הצלחות, ואין קורת רוח, שהרי כל התענוג בא רק מתוך השלמת חסרון.

ורק משום שהיה 'חלל פנוי' ללא אור אין סוף, חיים של חושך ואפילה, חיים של קיווי וכיסופין, חיים של צמאון, חיים של נפילות, חיים של התחזקות שלא להתיישב אלא לקוות ולחזור ולקוות, על ידי זה נמשך אור ה'קו' שהוא מלשון 'קיווי', אין לנו כלום בעולם, הכל חשוך, יש רק תקוה, כיסופין והשתוקקות, והקיווי הזה שאנו מתחזקים ונאחזים בו - על ידו יחזור ויתמלא החלל שוב עם אור אין סוף כמו קודם הצמצום, אבל התענוג יהא כפול ומכופל, באין ערור ממש.

אנו אכן נמצאים בתוך 'חלל פנוי', אך כמיהתנו להתחבר לאור האלוקי המופשט והנעלם, האין-סוף. אי אפשר להגיע לשם, כי לא שייך להגיע. אי אפשר להשיג - כי אין מה להשיג. 'ישת חושך סתר'. אבל ניתן לכסוף, לקוות, להשתוקק, ועל ידי 'קיווי' זה מתדבקים ב'קו' האין סוף.

בפרק זה נמשיך לבאר עוד כמה וכמה נקודות מאירות מתוך ספרי החסידות אודות ענין הקו והחלל הפנוי - בדרכי העבודה.

מה היא תכלית הבריאה?

כאמור לעיל בפרקים הקודמים, תחילה היה הכל מלא באור אין סוף, וכאשר עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם, סילק את האור אין סוף ממקום אחד, ונשאר 'חלל פנוי' בלי אור אין סוף, ואחר כך חזר המאציל העליון והמשיך 'קו' של אור אין סוף לתוך החלל הפנוי.

התכלית היא לחזור ולהגיע שוב לאור אין סוף שלפני הצמצום, כפי שהיה קודם הבריאה.

ואם ישאל השואל: אם התכלית היא אכן שנגיע לאור אין סוף שלפני הצמצום, וכל העולמות וכל הבריאה יתבטלו בביטול מוחלט כמו קודם הצמצום, אם כן למה נעשה הצמצום? למה נבראו העולמות?

והתשובה לכך היא, שלאחר שנברא כח ה'גבול' וניכר כמצאיות בפני עצמו, א"כ כאשר יחזור אח"כ ויתכחל שוב במאציל העליון, יש בזה מעלה יתירה יותר מהמצב שהיה מבוטל בו לכתחילה טרם היה ניכר כמצאיות, וכפי שירחב להלן.

שאלה זו נשאלת גם לגבי ירידת הנשמה לעולם. הרי הנשמה היתה מתענגת על זיו השכינה, לא היה חסר לה מאומה, והיא יורדת ונשפלת לתוך גוף בהמי, סובלת מרורות, נאנקת תחת החומר, ובסוף יורדת לגיהנום לכבס את כל הזוהמא, ולאחר מכן חוזרת להתענג על ה' כאשר היתה באמנה איתו, וא"כ למה לי כל הצער הזה.

איתא בזוה"ק שירידת הנשמה לעולם היא בשביל שלא תאכל 'נהמא דכיסופא', אך בספרי החסידות הוסיפו לכך הסבר פנימי, וביארו שירידת הנשמה לתוך הגוף גורמת שהנשמה תוכל להתעלות אחר כך לדרגות גבוהות ונשגבות שלא היתה מסוגלת לעלות אליהן בהיותה למעלה קודם ירידתה לגוף.

מצינו דבר פלא אצל עובדי ה' ותלמידי חכמים, אשר נאנקים מרוב צער על חוסר הצלחתם בעולם, כל אחד שואף להרבה יותר, כל אחד היה רוצה לישב על התורה ועל העבודה מבוקר ועד ערב, להיות פרוש מכל ענייני עוה"ז, לכוין בתפילה כראוי, לאכול כמו שצריך, לדעת את כל חלקי התורה, לעסוק כל היום בדביקות וביחודים, וכן כיוצ"ב. אך בפועל - עומד הגוף הנגוף ולא נותן לנו לקום בבוקר, מפריע לנו לכוין בתפילה, מפיל עלינו עצלות בלימוד, ומעולם לא מצינו יהודי השמח באמת בחלקו ואומר לעצמו 'הגעתי!' 'אני מושלם!' כולם מסתובבים עם נפש רצוצה, והפלא היא - שככל שהאדם גדול יותר, כך אנחותו גוברת.

כל זה למה?

הדבר דומה ליהודי מבקש ה' הרוצה להתפלל במתינות ובכוונה, כמונה מעות, והוא נקלע לביהמ"ד שמתפללים שם במרוצה וחפזה, טרם יספיק לומר קרבנות והם כבר אווזים בשיר של יום. לבו מר עליו, ואם בשחרית רגילה הוא עדיין מוכן להתנחם אך כאשר מתבזבזים עליו תפילות שבת ויו"ט אינו יודע איך לנחם את נפשו השוקקה.

וביום מן הימים נתבשר על מנין של יראי ה' שנאספו להתפלל כמה וכמה שעות, והנה מצא את שאהבה נפשו, מתענג הוא על כל תיבה ותיבה ושופך נפשו לפני ה' בתענוג נפלא.

האמת היא, שאילו היה בא מתוך רקע רגיל לא היה מסוגל

שאלת השבוע

הנה קרב חג הפסח אשר חייב אדם לראות את עצמו בכל דור ודור כאילו הוא יצא ממצרים, ורציתי לידע איך אפשר להתכונן לזה ולהרגיש באמת כאילו אני יוצא ממצרים.

שואר'ין ודורש'ין בחסידות

רב שיה בעבודת ה'

ישראל עומדים על זה כבר היה מתבטל כל החושך, כי לא היו נמשכים כלל אחר החושך, אלא היו מבינים שמכיון שיש חושך כפול ומכופל על כן עלינו לשבח לאדון הכל ולתת כבוד ויקר ביתר שאת ויתר עז ביתרון האור שמתוך החושך, וזה הוא בקשתו של הקב"ה בשעה שבא לבית הכנסת ועומד צפה לקול קהל ישראל בין הערביים בתוך החושך, צעקו מבטן שאול ויתקשרו משם אל הקב"ה, ורוצה שאנו נבין סוד זה ולא נאבד בחושך אלא נתקשר אליו ביתר שאת, ונכיר באמת ובצדק של החושך הוא בעצם אורו יתברך, ואין שום מציאות של העולם והסתר, כי הקב"ה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

כבא יתגלה סוד זה שהקב"ה נמ **צא אתנו בתוך החושך ולעולם לא הסיר השגחתו ואורו מאתנו**, וכל החושך הוא רק סיבה לגלות אור גדול ביותר, ועל זה כתיב (ישעיה כז, כג) 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאז האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים', שיתגלה שכל הבחינות של מיצר אין זה כי אם להגיע למרחב גדול, בסוד השופר שהדיבור יוצא ממקום המצר מתפשט ומתרחב בהגיעו רחבה, וזה יתגלה בשלימות לעתיד שהמיצר הוא סיבה להביאו למרחב גדול, ומתוך גילוי זה יבוא האובדים בארץ אשור, אלו האנשים שחשבו כי החושך הוא תכלית ומציאות בפני עצמו ונאבדו שם, ויחזור ויראו כי טוב מאוד זה החושך וצלמות כי משם דווקא נתגלה תוקף האור.

וזהו עבודת יציאת מצרים הנוגע לכל אחד מאיתנו בתוך קשייו ובתוך חשכות גלות הנפש, ואף באם נשקע ח"ו בדרכי הגויים ל"ע, יאזור כניבור חלציו ולא יתן יאוש לנפשו, כי דייקא שם ימצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב, ויכניס את אלופו של עולם לתוך ה'גולה' עד שיהפך ל'גאולה', כמאמר הבעש"ט הקדוש על 'קרבה אל נפשי גאלה', ועל ידי הגאולה הפרטית נתגלה הגאולה הכללית במהרה.

מיוסד על אמ"ק כ"ק אדמו"ר מקאסוב שליט"א

הרע ועוזבו, אז מתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, ולכן שלימות הכל הוא טוב ורע כאחד, ושיתעלה לאחר מכן בטוב, ואין טוב אלא מה שיצא מתוך הרע, ובטוב הזה מתעלה כבודו, וזו היא העבודה השלימה).

והנה הסיבה שהגאולה הראשונה שמשם לקח אותנו הקב"ה לעם היתה מתוך חושך והסתר כל כך גדול דייקא היתה בכדי להכין אותנו לגלותינו הארוך והמר שאנו נמצאים בה עתה, ושמןה נבין ונשכל מה צריך להיות המצב שלנו על תוקף החושך וההסתר המקיף אותנו מכל צעד ושעל ומה מוטל עלינו כעת.

דהנה יכול האדם לטעות ולחשוב כי הקשר הכי מעולה עם הקב"ה היה שייך דווקא בעת שבית המקדש היה קיים, או גם אחר כך כאשר הופיעו בישראל אורות הצדקה אשר העלו את נשמות ישראל וטיהרו את לבם שיהיה עיקר מחשבותם כל היום אך ורק ביראת ה' ובצלילות הדעת, שדווקא מכח מצב כזה בצלילות הדעת ובמנוחה ושמחה אור ליהודים משם יכולין להתקשר ביותר להקב"ה, ולא כן **צב החיים של דורות האחרונים, הרי הנפש מלא עם טירדות שונות ומשונות, ואין מי שיכיל בקרבו גם את ציאות החיים של העולם הזה עם כל טירדותיו**, וגם להיות בנפשו שלווה ושמחה בדביקות בה' תמיד, ועל כן יוכל האדם לשאול בנפשו מה אני ומה חיי ואנה אני בא לעבוד את בוראי ולדבק נפשי בו, וכי באופן כזה יכולין לעבוד את השי"ת.

אמנם מחשבה כזו היא טעות מוחלטת, ואדרבה הוא ממש להיפוך, כי אכן השי"ת שהוא כל יכול בכוחו להמשיך אלינו אור נערב נגלה שברגע אחד יצית אש קודש בנשמות ישראל, ויהפך את כל העולם לשפה ברורה ונעימה, ולצורך העבודה יכול להשפיע בנו שפע של שכל ומנוחת הנפש, אך עיקר שלימות הבריאה הוא דווקא התפילה במצב של חושך, שדווקא מתוך החושך וההסתר יבוא האדם להשתוקק ביותר להשי"ת, וכל כמה שיש לאדם הסתר גדול צרות ובלבולי המחשבות עד שהולך כל היום בלי שכל ישר

ובלתי שום רגע של מנוחת הנפש, דווקא מכח הסתר זה יבא להשתוקק להשי"ת, ובאמת תכלית כל הבריאה היא שמתוך החושך יבוא ויכירו כי הכל הוא אורו של הקב"ה המחיה את הכל (זה ענין לעצמו, ואכ"מ).

זהו הוא עיקר העבודות בזמנינו שהוא דור שצמינו מתוך **העמדה לעפר נפשנו לחדש העמדה והחומריות ולקשר ע להשי"ת**, ו'עם נברא ההלל י"ה' שכשבו מתוך החושך לקשר את עצמו להשי"ת נעשה האדם כבריה חדשה, כי זה מפיה רוח חדשה על כל החיים שלו, שנעשה כל כולו מקושר להשי"ת, והעם ההולכים בחושך ראו אור גדול.

ועל ענין זה פירשו בזה"ק (ויקרא ד:): **"ואף על גב דישאל בגלותא, קודשא בריך הוא אשתכח בינייהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא, וקרי ואמר 'שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם' (ירמיה ג, כב), ולית מאן דיתער רוחיה, כדין קודשא בריך הוא אמר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, אקדמתי ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה"**. דהיינו שאין מי שיבין ויתער רוחיה להבין סוד הגלות, שהרי כל עיקר סוד הגלות ותכלית החושך, הוא שמכח זה ישתוקק בני אדם ויתדבקו יותר בהקב"ה לעשות לו דירה בתחתונים, ואילו היו בני

תשובת הרה"ג רבי מאיר גאדינגער שליט"א
משפיע בק"ק קאסוב

ענין ליל פסח ידוע שהיה בדרך של איתערותא דלעילא, דהיינו שכל האורות הגדולות שזכו כלל ישראל לקבל בעת אשר יצאו מבית עבדים ארץ מצרים לחרות עולם, כל המדרגות הגבוהות והנפלאות שנתעלו ונתרוממו מאד, היה צד האורה מלמעלה שנגלה עליהם מלך המלכים

צאם מאפילה לאורה, ישראל בהסתר גדולה מאד בהיותם עבדים למ והיו בגלות טומאת מצרים עד כדי כך אשר כמעט שלא ניכר יאל קדושים שהיו בשיעבוד ובגלות, לבין המ שהשתעבדו בהם. ואיתא במכילתא (בשלח פרשה ו) בזה"ל: "שנאמר או הנסה אלקים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי שאין ת"ל גוי מקרב גוי אלא כאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה ואומר ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הרבזל וגו'".

ובאמת היה נראה לפני כפי חוץ, דהיינו על פי התנהגות צרים, כי באמת כלל ישראל אינם שונים כלל צריים, וכדאיתא במדרש (ויקרא רבה אחרי, כג) [על פסוק הנ"ל] "רבי אליעזר פתר קרא בגאולת מצרים מה שושנה זו כשהיא נתונה בין החוחים היא קשה על בעלה ללוקטה כך היתה גאולתן של ישראל קשה לפני הקב"ה ליגאל הה"ד או הנסה אלקים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי וגו' אלו ואלו ערלים אלו מגדלי בלורית ואלו מגדלי בלורית אלו לובשי כלאים ואלו לובשי כלאים" **היינו שישאל היה וסבוכים בתוך מ צרים שהשפיעו עליהם מתוקף צם השיעבוד.**

וגדולה מזו שממרו חז"ל, **צרים היה מקולקלים יותר מכל האומות, והמקום שישבו בהם ישראל היה מקולקל מכל ארץ מ צרים**. והכי איתא בספרא אחרי (ט): "כמעשה ארץ מצרים אשר שבתם בה לא תעשו, מגיד הכתוב שמעשיהם של מצריים מקולקלים מכל עממין ואותו המקום שישבו בו ישראל מקולקל מכולם". הרי לנו **לש היו בגלות הקשה והמר ביותר א צל הגרועיים שבכל האומות, וההסתר שהיה לישראל היה הסתר גדולה מאד בלתי ניתנת לתאר.**

חושך ועלטה זו ה ציא הקב"ה את ישראל ורומם אותם עד לדרגה הגבוהה ביותר ואחרי עבור חמישים יום עמדו לפני הר סיני בדרגה יותר גבוה מהמלאכים ופסקה זוהמתן לגמרי ושמעו מפי הגבורה "אנוכי ה' אלוקיך" וענין זה, שישאל ירדו דייקא במקום הנמוך והעמיק והחומריות ולקשר ע להשי"ת, ו'עם נברא ההלל י"ה' שכשבו מתוך החושך לקשר את עצמו להשי"ת נעשה האדם כבריה חדשה, כי זה מפיה רוח חדשה על כל החיים שלו, שנעשה כל כולו מקושר להשי"ת, והעם ההולכים בחושך ראו אור גדול.

ויסוד הדבר של 'יתרון האור מן החושך' (קהלת ב, יג) נתבאר בזהוה הקדוש (ח"ב כפד, א), וז"ל: דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, דכד אתכפיא סטרא דא, אסתלק קודשא בריך הוא לעילא ואתייקר ביקריה, ולית פולחנא דקודשא בריך הוא אלא מגו חשוכא, ולית טובא אלא מגו בישא, וכד עאל בר נש באורח בישא ושביק ליה, כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא, ולאסתלקא לבתר בטוב, ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא, ובהאי טוב אסתלק יקריה, ודא איהו פולחנא שלימ'.

[תרגום: שאין אור אלא מה שיוצא מתוך החושך, שכאשר נכפית הסטרא אחרא מתעלה הקדוש ברוך הוא למעלה ומתכבד בכבודו, ואין עבודת הקדוש ברוך הוא אלא מתוך חושך, ואין טוב אלא מתוך רע, וכאשר נכנס האדם בדרך

